

Kulturförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2022-03-30

Diarienummer:
KTN-2021-00491

Handläggare:
Tuva-Li Peter Lidé

Gestaltningssupdrag för Rosendals skola, utomhus

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** godkänna förslag till konstnärlig gestaltning för Rosendals skola.

Ärendet

Kulturnämndens satsning på offentlig konst inom stadsutvecklingsprojektet Rosendal innefattar ny konst för målgruppen barn och unga. Här ingår Rosendals skola som planeras stå klar 2024. Konstnären [REDACTED] har tagit fram ett förslag om ny konstnärlig gestaltning för skolans fasader i samarbete med Sweco arkitekter och det kommunala bolaget Skolfastigheter AB. Förslaget har tagits fram i enlighet med Rosendals konstprogram.

Beredning

Ärendet har beretts av enheten Offentlig konst på kulturförvaltningens avdelningen Uppsala konst och kulturarv. Konstnären [REDACTED] har arbetat fram skissförslaget. Barn och ungdomar har deltagit i utformandet av skissförslaget bland annat genom att till dialogerna ta med sig egna föremål som de har berättat om.

Det konstnärliga uppdraget utgår från Rosendals konstprogram vars övergripande tematik handlar om att som konstnärlig utgångspunkt ta vara och reflektera över området natur- och kulturvärden samt historiken i området.

Föredragning

Bakgrund

Rosendals skola skall rymma 750 elever i årskurs F-9. Den nya skolan ligger i den sydvästra delen av Rosendal med stadsskogen som fond i väster. Skolan är en del av den framväxande stadsdelen med nya bostadskvarter med en tydlig arkitektonisk och hållbar profil. I anslutning till skolan finns naturreservatet Stadsskogen med stora naturvärden och Rosendals parkstråk. I söder ligger en kommunal aktivitetsyta som är planerad för samnyttjande med skolan samt ett centralt kvarter där en multihall planeras och där elevernas skolidrott ska utövas.

Rosendals skola är en utsträckt huskropp som är placerad i en nord-sydlig riktning. Byggnaden vänder långsidorna mot två håll; mot stadsrummet i Rosendal och mot naturområdet Stadsskogen. I byggnadens utformning har man lyft och möjliggjort ett flöde från öst till väst genom huskroppen genom sina fem entréer. Rosendals skola kommer att uppföras i prefabricerade väggelement som har en ytbeläggning av mörkgrön klinker i olika nyanser. Högt upp på fasaden, i mitten av skolan, kommer en stor klocka att få sin plats.

Förslaget

Utifrån konstprogrammet har ett fördjupat uppdrag för Rosendals skola formulerats som handlar om begreppet *tid* där utgångspunkten är att skapa en gestaltning som på olika sätt behandlar aspekter av fenomenet tid (abstrakt, subjektivt, faktiskt, geologiskt och/eller biologiskt). Det kan handla om den subjektiva tid som en enskild individ, det vill säga elev, personal eller besökare, kan erfara vid olika tillfällen som till exempel skillnaden i upplevelsen av sommarens snabba flyktighet mot vinterns långsamma mörker. Lika viktigt kan vara att koppla konstgestaltningen mot de naturliga tidsförlopp som existerar utanför oss själva som till exempel rymden, solen och månen rörelser eller olika biologiska och geologiska processer. Med subjektiv tid menas att människan uppfattar tiden såsom att saker och ting sker i en viss ordning där en händelse leder till en annan och att det sker under en särskild tidsperiod. Människan är den enda djurarten som vi vet kan uppfatta skillnaden mellan dåtid, nutid och framtid.

En viktig aspekt är på vilka sätt som den konstnärliga gestaltningen kan synliggöra naturvetenskapliga fenomen något som skulle kunna ge ytterligare perspektiv och bidra till en stimulerande lärandemiljö för Rosendals skola. Inomhus utför konstnären Laleh Kasemi Veisari en konstnärlig gestaltning för skolans trapphus. Den konstnärliga gestaltningen som detta ärende gäller är av [REDACTED] och föreslås till skolans fasader.

I skissförslaget "Relief" föreslår konstnären [REDACTED] att den konstnärliga gestaltningen integreras i skolans arkitektoniska utformning genom samverkan på fasaden. Visuellt sett innebär det inslag av tre reliefer av objekt i olika format och formationer som fälls in i fasaden. Utgångspunkten för objekten ska vara skolverksamheten. Föremålen ska knyta an till de aktiviteter som äger rum i skolan och ha en anknytning till platsens historia. Genom att blanda gammalt och nytt sida vid sida knyts dåtid, nutid och framtid samman. Att kombinera föremålen med sina olika ursprung kan möjliggöra att små berättelser skapas mellan raderna. Föremålen föreslås tas fram i dialog med elever och personal på skolan.

I samtal med Sweco arkitekter och Uppsala kommuns bolag Skolfastigheter AB finns en god möjlighet att integrera konstnärens förslag av de tre relieferna i den planerade fasaden av grön klinker. Konstverket kommer att följa klinkerytornas rutnät och uppgå till storleken om 250x250 mm samt 500x500 mm med möjlighet till variation för att möjliggöra olika riktningar i konstverket. Konstverket kommer att gjutas i betong av hållbarhetsskäl. Infärgning och nyans ska ske i samråd med Sweco arkitekter.

Dialog

Konstnären [REDACTED] har arbetat fram ett skissförslag som inbjuder barn och unga i det konstnärliga arbetet genom en deltagarprocess. Vid träffarna tar deltagarna med egna föremål som de berättar om. Föremålen blir därefter en del av konstverket på skolans fasad. Eftersom det ännu inte är klart vilka barn som kommer att gå på skolan och en konstkommitté inte kunnat skapas så kommer aktiva barn- och ungdomsföreningar i Rosendal att bjudas in. När det finns en konstkommitté förankras verket pedagogiskt med eleverna.

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagen fördelning av investeringsbudget för offentlig konst för Rosendals skola utomhus ryms inom kulturnämndens budgetram enligt Mål och budget 2022–2024.

Driftskostnader

Driftskostnad för konstverket beräknas bli 30 tkr årligen utifrån nuvarande ramavtal för konservator vilket kan ses som en skälig kostnad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2022-03-30

Bilaga 1 Konstnärligt skissförslag för Rosendals skola

Bilaga 2 Budgetkalkyl

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Datum:
2022-02-21

Diarienummer:
KTN-2021-00491

Bilaga 1

Handläggare:
Tuva-Li Peter Lidé

Bilaga 1 Skissförslag för konstnärlig gestaltning för Rosendals skola, utomhus

Skissförslag för konstverket med arbetsnamn "Relief" av [REDACTED]
Illustrationer och ritning på skolan är framtagna av Sweco Arkitekter

Utgångspunkt

Konstnären vill i sitt skissförslag skapa ett verk som tar plats, men samtidigt smälter in i miljön. Ett verk som ger en lekfull bild av skolans olika verksamhetsområden, och stärker sambandet med platsens historik. Han vill också ta fasta på platsens funktion, och på de människor som rör sig där. Hur regelbundet man besöker en skola är individuellt. Oavsett detta fortgår livet omkring oss, vilket vi påminns om av de föremål vi bär med oss, eller av de vi kommer på att vi lämnat hemma.

██████ vill att gestaltningen skall ha en direkt och uppenbar visuell kvalitet, att den humoristiska användningen av vardagsföremål får betraktaren att reagera. Men det är lika viktigt att det finns en tankeväckande nivå att upptäcka då man mött gestaltningen ett antal gånger, med nya detaljer att lägga märke till. Han har velat skapa ett rumsligt sammanhang med byggnadens specifika arkitektur, och har valt förslag på utförande för att skapa en samklang med fasaden. För honom som konstnär känns det alltid mer intressant att ställa frågor än att ge svar, med hopp om att skissförslaget till Rosendals skola kan bidra till att skapa en nyfikenhet bland de besökande.

Detalj av skissförslag för de tre relieferna på Rosendals skolas fasad
Illustrationer och ritning på skolan är framtagna av Sweco Arkitekter

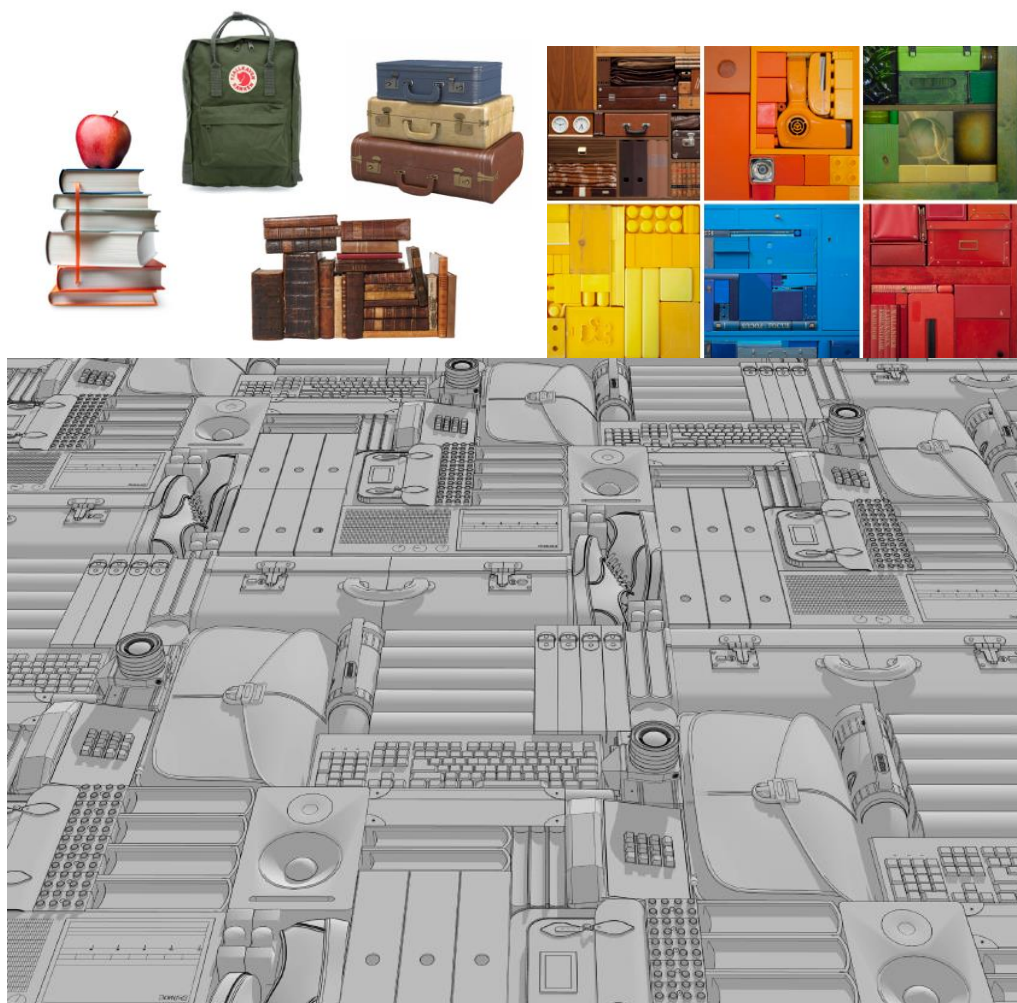
Grundidé

██████ har alltid varit fascinerad över begreppet tid. Framförallt hur vår vardag ständigt förändras, och hur de saker vi har omkring oss är en del av denna process. Men också hur abstrakt tidsbegreppet egentligen är, och hur vi ibland går vilse i hur länge sedan det var vi började använda ett specifikt föremål, eller slutade använda ett annat. Och hur olika vi kan uppfatta ett specifikt föremål beroende på om det varit en viktig del av vårt liv eller ej. Genom att presentera ett urval av föremål som på olika sätt tangerar denna frågeställning, hoppas han kunna skapa en form av tidskapsel. Där en blandning av gammalt och nytt, sida vid sida, kan skapa en berättelse om den samtid vi lever i, varifrån vi kommer, och vart vi är på väg.

I sitt förslag vill han använda sig av något vi alla känner igen sedan tidigare, men presenterat på ett nytt och oväntat sätt. Han har under de senaste åren intresserat sig av att i lekfulla skulpturer och installationer förvandla vardagsföremål till tätpackade hermetiska väggar, sorterade utifrån färg och form. Genom att visa vardagsföremål vi alla har ett förhållande till på ett nytt och oväntat sätt, och vrida ett kvarts varv på en situation vi alla känner oss besläktade med sedan tidigare, hoppas han kunna skapa en direkt kontakt med betraktaren som lockar till både skratt och eftertänksamhet.

För att skapa en yttre form att presentera sin tankegång i har han hämtat inspiration från de människor som besöker skolan, och den praktiska funktion denna plats innebär i deras liv. Men kanske då mer specifikt på de saker vi bär med oss, antingen rent fysiskt eller i minnet. Konstnären vill skapa en spännande form som dessutom fungerar som ramverk för en liten förtätning av vardagen. En koncentration av minnen.

hoppas blandningen av lek och allvar, humor och eftertänksamhet, kan passa in i ett sammanhang där människor tillbringar sin tid med ambitionen att lära. Med hopp om att verket kan intressera människor från olika åldrar, med olika bakgrunder, och att betraktarnas egna personliga erfarenheter blir en del i upplevelsen av verket.

För att konceptuellt förankra verket med skolan blir verksamheten utgångspunkten genom att inkludera föremål som på något sätt knyter an till de aktiviteter som äger rum där. Men även genom att knyta an till platsens historia och genom att blanda gammalt och nytt sida vid sida knyta samman dåtid, nutid och framtid. Genom att kombinera föremål med olika ursprung vill jag skapa små berättelser mellan raderna. I möten med både personal och elever kan förslag på just vad för slags ting de tycker gör skolan till en unik plats komma fram så att även dessa föremål rymms i verket.

Eftersom byggnaden har en stark och välkomponerad arkitektur, vill konstnären istället för att tillföra ytterligare en stark form som bryter av, spela med i de former och riktningar som redan existerar. Men samtidigt är detta ett verk med ett starkt uttryck som ändå tar plats och som skapar en situation där man kan

överväldigas av gestaltningens uttryck. Utmaningen blir att skapa en tät form, som ändå är harmonisk.

Intentionen är att skapa en illusion av att verkets samtliga beståndsdelar är med och stödjer varandra i ett mångförgrenat nätverk som breder ut sig längs med och integrerat i fasaden där varje del har sin bestämda plats. Att verket på ett lekfullt sätt balanserar mellan stabilitet och tyngdlöshet. Att resultatet blir ett mångfacetterat verk i vilket besökare som återkommande besöker skolan ständigt kan upptäcka nya dimensioner.

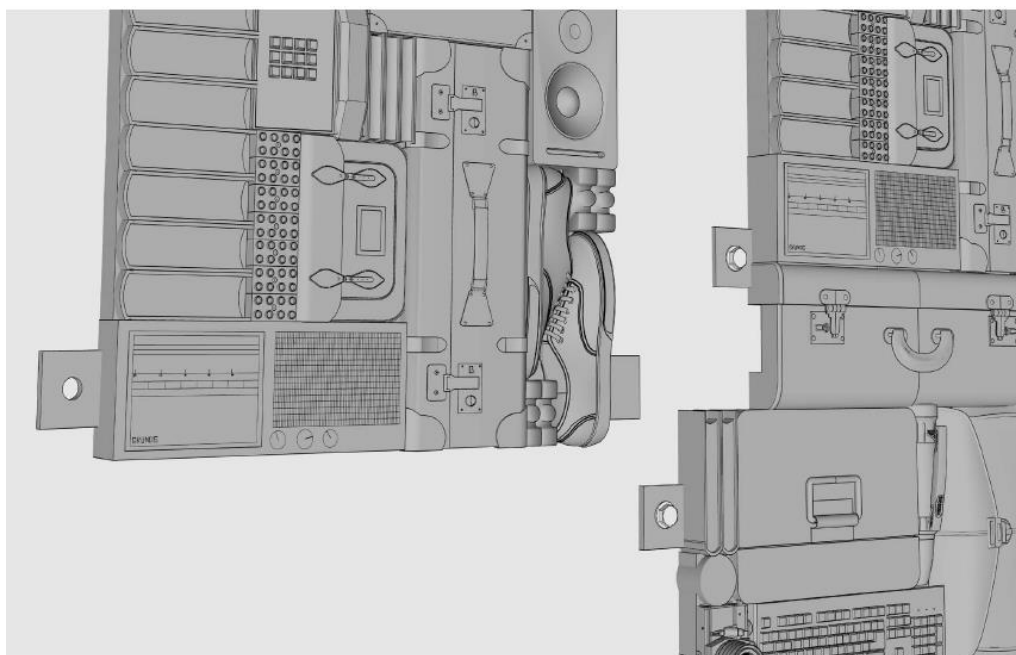
Sweco arkitekter Illustration över Rosendal skola och den gröna klinker som kommer beklä fasaden

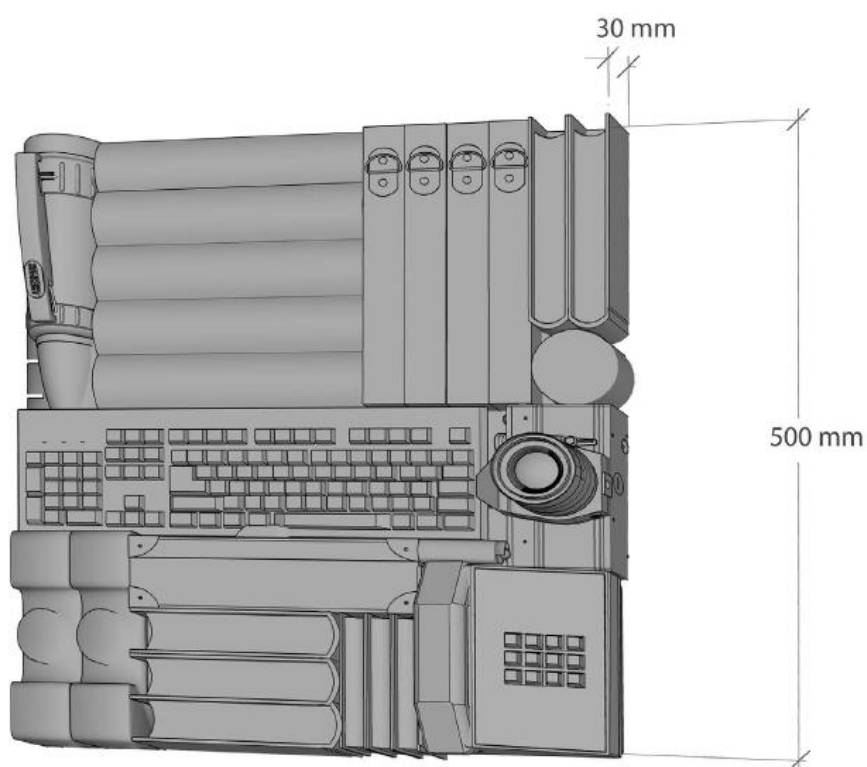
Då skolans huskroppar kommer att kläs med klinkerplattor i olika mönster som läggs i olika riktningar men ändå samsas inom en snäv yttre ram, har jag valt att utnyttja denna detalj som konceptuell utgångspunkt. Istället för att föreslå ett verk som fästs ovanpå denna klinker-struktur, presenterar konstnären ett verk som blir en del av själva fasaden. Utgångspunkten är i fasadens färgspektra.

Format

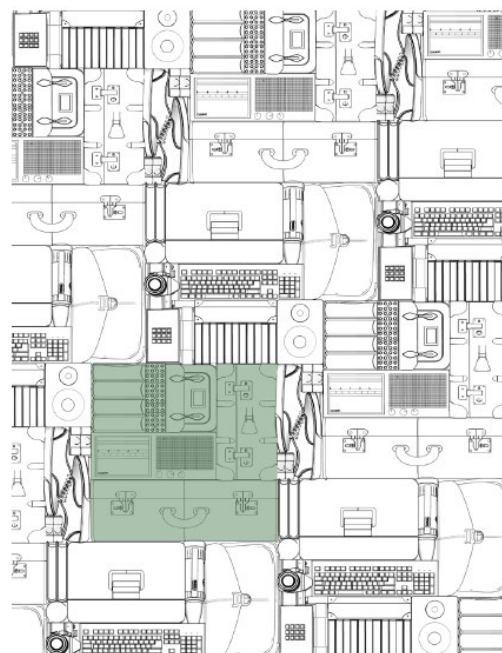
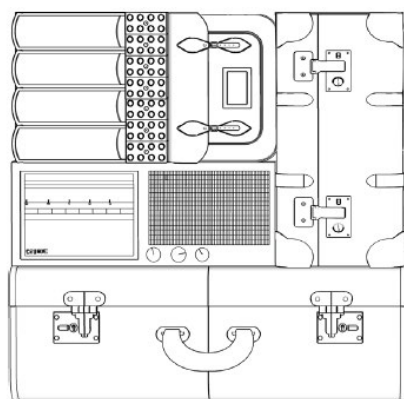
Konceptet med att presentera ett upprepat mönster har inte bara en visuell effekt, det möjliggör också produktionen av en betydligt större yta, eftersom samma silikonform kan återanvända flera gånger. Skissen fokuserar på de tre placeringar som föreslagits från arkitekten. Men den har också en variation över hur storleken på verken kan ökas utan att för den sakens skull förlora kopplingen till bygnadens form- och linjespråk. Den sammanlagda volymen är i skissen beräknad till c:a 20-30 m². Men denna kan alltså anpassas utifrån önskemål och behov.

För att garantera en säker och diskret montering föreslås att varje del fästs in i väggen med hjälp av ett uppfästningssystem som kontinuerligt döljs av nästa del. Verket monteras med fördel underifrån, så att de sista delarna kan fästas in i överkant, vilket då inte kommer synas nedifrån. Delarna i betong kommer behöva fästas med skruv, och hålen för detta kan sedan döljas med plugg som målas i samma nyans.

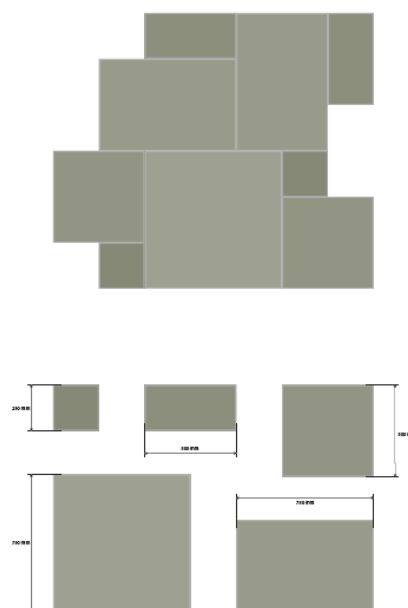
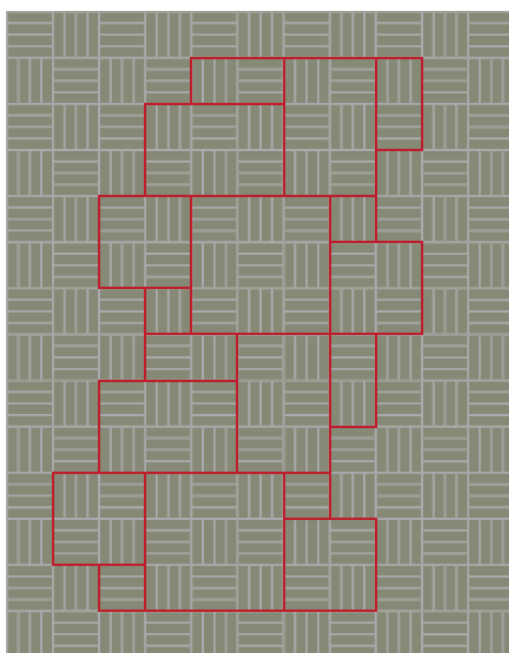
För att smälta in med fasadens klinker i största mån föreslås att relieferna gjuts så grunda som möjligt. Kanten döljs sedan av klinkerplattorna och effekten blir att reliefen blir en del av fasaden.

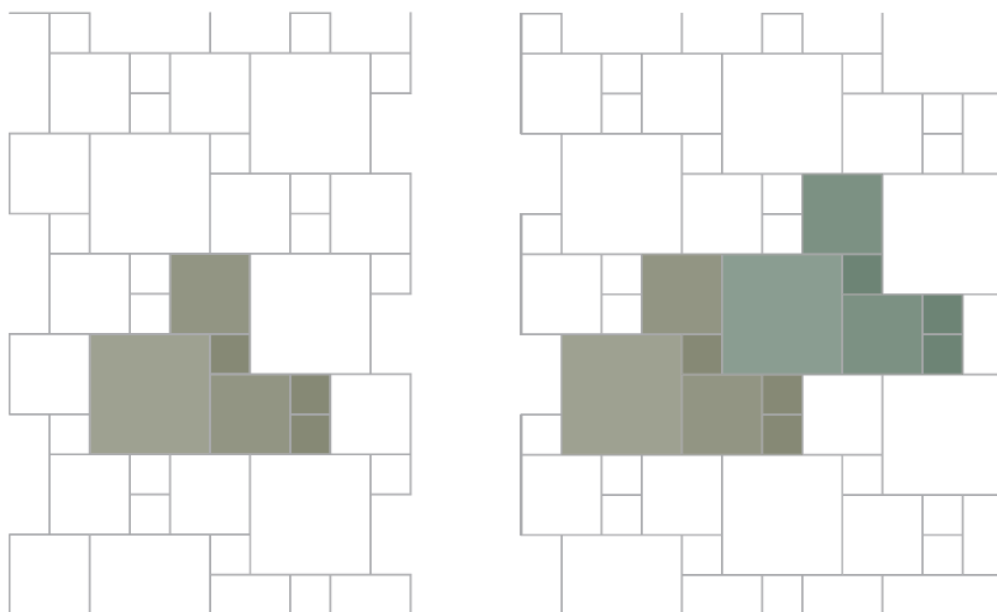
En form skapas av ett urval av föremål med olika storlek och karaktär, som senare passas in med andra former och upprepas till ett mönster. Urvalet av beståndsdelar sker på motsvarande sätt som konstnären tidigare arbetat med sina kompositioner med stor vikt på ytor och textur. Mönstret anpassas utifrån slutlig placering och omfattning av verket, för att garantera att rytmen i verket blir harmonisk och passar in för den tilltänkta placeringen. Exakt komplexitet på mönstret kommer bestämmas genom experiment i ateljén.

Sammanfattning av utförande

Första delen i arbetet är enligt konstnären att ta fram föremål som ska utformas till original i konstnärens ateljé. Nästa steg är avgjutning hos underleverantör för att skapa relieferna i betong. Ytskikt och färger ska sättas med arkitekt och byggprojektet. När produktionen är klar packas relieferna och fraktas till byggprojektet från underleverantören.

Oberoende av vilken form som är slutmålet, måste alla beståndsdelar följa fasadens stränga dimensioner. Så klinker-klustrens samlade yta av 250 x 250 mm har även kommit att sätta standard för samtliga delar i verken.

Det är också möjligt att skapa mönster som enbart innehåller kvadrater av olika storlekar. Antalet förlagor kan antingen begränsas till endast en inom varje storleksgrupp och så upprepa denna så att verket får en starkt visuell rytm. Men det går också att variera antalet förlagor så att det blir ett längre avstånd mellan varje identiskt objekt vilket ändå skapar en upprepning och igenkänning tack vare begränsningen i storlek.

Material, hållbarhet och underhåll

Ur miljösynpunkt är insamlandet av föremålen en form av återbruk. Betong är även ett naturligt material och produktionen kommer i största utsträckning använda miljövänliga material. Eftersom produktionen kommer utföras i Ljungstorp undviks också onödiga utsläpp i form av tung transport längre sträckor. Betongen kommer att vara infärgad, ytskiktet rengörs från smuts och skräp vid behov med ljummet såpvatten. När konstverket är monterat behandlas det med klotterskydd. Relieferna rengörs vid behov med såpvatten och ska kunna genomföras från mark med slang med långt munstycke.

Exempel på storlek och placering av reliefen på fasaden mot väster.

Exempel på storlek och placering av reliefen på fasaden vid ingångspartiet mot öster

Exempel på storlek och placering av reliefen på fasaden vid ingångspartiet mot öster.

Deltagarprocess

För att få inblick i hur ungdomarna som senare kommer använda skolbyggnaden dagligen tänker kring material och tid, vill konstnären bjuda in dem till en deltagarprocess. Där kan de på olika sätt kan diskutera vad föremål betyder för oss, hur detta har förändrats över tid samt vilka saker som känns mest viktiga för att illustrera denna process. För att detta skall bli effektivt tror jag det är viktigt att väva in en form av materialitet i processen. För att undvika onödiga utgifter planeras dessa möten med fördel till största delen i samband med konstnärens platsbesök i Uppsala.

Tidplan

Konstnären påbörjar arbetet under våren 2022, produktion och montering planeras under de kommande tre åren i samarbete med byggprojektet. Gestaltningen ska färdigställas, monteras och besiktigas under år 2024. En detaljerad tidplan för produktion och montering kommer att tas fram inom det konstnärliga gestaltungsoppdraget.

Datum:
2022-02-21

Diarienummer:
KTN-2021-00491

Bilaga 2

Handläggare:
Tuva-Li Peter Lidé

Budgetkalkyl för uppdraget

Konstnärsbudget	Kostnad	Offert finns
Konstnärens ersättning idé	135 tkr	
Konstnärens ersättning, utförande/arbete 800 kr per timme Antal arbetstimmar är ca 280 h Deltagandeworkshop med barn och unga ingår i arbetet 2-3 tillfällen	225 tkr	
Kostnader för eventuella medarbetare, konsulter eller underleverantörer Assistent 50 timmar, 300 kr/h	15 tkr	
Materialkostnad och framställning (inklusive ev. teknisk utrustning)		
Föremål för avgjutning	20 tkr	
Skruv, lim, fogmassa och mindre utrustning	5 tkr	
Skivmaterial för montering	2 tkr	
Materialprov från Formkonst Ljustorp Utveckling av pigmentering, ytbehandling	10 tkr	Offert finns
Betongreliefer 30 silikonformer, material och utformning	80 tkr	Offert finns
ca 30 m ² relief samt upphängningsanordning	250 tkr	Offert finns
Infärgning av betong	20 tkr	Offert finns
Transportkostnader Frakt av original från Berlin till Ljustorp	7 tkr	Offert finns

Frakt av färdigt verk från Ljustorp till Uppsala Trälådor, emballage	12 tkr 4 tkr	
Erforderliga försäkringar fram till godkänd slutbesiktning		
Utökad försäkring gällande ateljéarbete samt frakt	8 tkr	Offert finns
Resor och logi		
Resor t/r Berlin – Uppsala för research, möten, montering	10 tkr	
Resor t/r Ljustorp, produktion	15 tkr	
Boende, kost, logi och möten produktion	20 tkr	
Kost, logi och montering	5 tkr	
Oförutsedda kostnader 5% av budget Medel för oförutsedda kostnader söks vid behov.	45 tkr	
Kostnad konstnärsbudget	900 tkr	
Kringkostnader Kostnad är avsatt för montering och byggprojektledning samt arkitektstöd, kostnaderna ska samordnas med byggprojektet. Kostnaderna för detta samt klotterskydd ligger utanför konstnärens budget.	200 tkr	
Totalkostnad	1 100 tkr	